

Kulttuurin palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelma 2024

Kuvaus toiminnasta

Kulttuurin palvelukokonaisuus edistää Turun kaupungin elinvoimaa, vetovoimaa ja hyvinvointia kaupungin strategian, pormestariohjelman sekä lain ja asetusten mukaisesti. Kulttuurin palvelukokonaisuuteen kuuluvat kirjastopalvelut, museopalvelut sekä Turun filharmoninen orkesteri (TFO). Kokonaisuutta suunnitellaan yhteistyössä Turun Kaupunginteatterin ja Taiteen talon kanssa. Tehtäviin kuuluu myös avustusten myöntäminen taiteen ja kulttuurin vapaan kentän toimijoille sekä ammattitaiteilijoiden toimintaedellytysten edistäminen.

Kulttuurista vastaavan toimielimen tehtävä on määritelty kuntien kulttuuritoiminnasta annetussa laissa (166/2019), laissa yleisistä kirjastoista (1490/2016), museolaissa (314/2020), laissa esittävän taiteen edistämisestä (1082/2020) sekä taiteen perusopetuksesta annetussa laissa (633/98).

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta tuli voimaan 2019. Sen mukaan kunnan tehtäviin kuuluu mm. edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä; luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle; edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä tarjota mahdollisuuksia myös tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen; edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä; edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa.

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) tuli voimaan 2017. Se määrittelee yleisen kirjaston tehtävät seuraavasti: tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta; tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Yleiset kirjastot ovat maksuttomina perus- ja lähipalveluja.

Turun kirjastopalvelut koordinoi Vaski-kirjastojen yhteistyötä. Lisäksi se toimii Lounais-Suomen alueellisena kehittämiskirjastona OKM:n erillisrahoituksella.

Museolain (314/2019) mukaan museotoiminnan tehtävänä on ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään. Museoiden tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa.

Turun museopalvelut toteuttaa annettua tehtävää lain mukaisesti kokoelmatyöllä, tutkimuksella, museopedagogiikalla sekä näyttely- ja julkaisutoiminnallaan. Museopalvelut toimii myös alueellisena vastuumuseona.

Laissa esittävän taiteen edistämisestä (1082/2020) esittävällä taiteella tarkoitetaan yleisölle suunnattua teatteri-, sirkus- ja tanssitaiteen, musiikin ja muuta tietystä hetkessä tapahtuvaa elävää taiteellista esitystoimintaa. Lain tavoitteena on edistää korkeatasoista ja ammattimaista esittävää taidetta; väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen sekä hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Turun Filharmonisen orkesterin (TFO) päätehtävänä on musiikkikulttuurin vaaliminen, edistäminen ja julkisten konserttien järjestäminen.

Turun kaupunginteatteri Oy:n tehtävänä on näyttämötaiteen tuottaminen, kehittäminen, edistäminen ja teatteriesitysten tuottaminen. Kulttuuri- ja nuorisolautakunta on solminut Turun kaupunginteatteri Oy:n kanssa toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen. Siinä on määritelty yhtiön teatteripalveluiden tavoitteet ja kaupungin osoittaman avustuksen suuruus, jotka vahvistetaan vuosittain.

Turun Taiteen talo Oy on vetovoimainen eri taiteenlajeja yhdistävä kohtamispaikka, jossa voidaan tuottaa ja ylläpitää monipuolista, laajan kohdeyleisön huomioivaa kulttuuritarjontaa. Se tekee yhteistyötä kulttuuritoimijoiden, luovan talouden yritysten, kaupallisten yritysten ja korkeakoulujen kanssa sekä huolehtii aktiivisesti omalta osaltaan kulttuuritoiminnan ylläpitämisestä ja kehittämisestä Turussa. Turun Taiteen talo Oy:lla on avustussopimus kaupunginhallituksen kanssa.

Kulttuurin palvelukokonaisuus koordinoi lisäksi vapaan kentän toimintaedellytysten ylläpittoa, taiteen

perusopetuksen opetussuunnitelmien hyväksyttämismisprosessia sekä vapaan kentän avustustoimintaa, kulttuurin kärkihanketta, kulttuurihyvinvoinnin toimenpiteitä ja osallistuu Harrastamisen Turun mallin toimintaan.

Toimintaympäristön muutokset

Turku on vuoden 2023 aikana luonut kansallista ja kansainvälistä viestintäänsä, jonka yksi strategisista kärjistä on kulttuuri. Jo vuoden 2021 pormestariohjelma sekä päätös kulttuurin kärkihankkeesta indikoivat, että kaupunki haluaa erottautua tulevaisuudessa kulttuurin avulla. Kehitystä ovat vauhdittaneet isot investointipäätökset, kuten vuonna 2021 käynnistynyt Taiteen talon toiminta, Musiikkitalo Fuugan rakentamispäätös elokuussa 2023, päätös Historian ja tulevaisuuden museon arkkitehtuurikilpailusta kesäkuussa 2023 sekä Kulttuurirannan ja Linnaniemen taidekaupunginosan kehittäminen. Myös Turun kaupungin 800-vuotisjuhluvuosi 2029 tulee vaikuttamaan kulttuurin toimintaan jo tulevana vuonna.

Kaupungin tekemät strategiset päätökset vaikuttavat merkittävästi myös kulttuurin palvelukokonaisuuden johtamiseen ja organisoitumiseen lähitulevaisuudessa.

Muilta osin palveluihin vaikuttavia tekijöitä ovat julkisen talouden muutokset, kustannusten nousu sekä hyvinvointialueen taloudelliset vaikutukset kuntatalouteen ja sitä kautta kulttuurin palveluiden taloudellisiin toimintaedellytyksiin jo vuonna 2024. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen yhdyspinnat sekä uudet toimintatavat eivät ole vielä täysin jäsentyneet.

Koronapandemia jätti jälkensä sekä taiteilijoiden toimeentuloon että asiakaskäyttämiseen. Vuoden 2023 osallistujamäärissä on nähtävissä merkittävä palautuminen, mutta erityisesti ikääntyneelle väestölle muutos palveluiden käytössä on osin jäänyt pysyväksi. Tilannetta on voitu kompensoitu jossain määrin digitaalisilla palveluilla.

Uudessa hallitusohjelmassa luovien alojen työllisyys- ja kasvupotentiaali on tunnistettu, minkä seurauksena hallitus tulee toteuttamaan kulttuuripoliittisen selonteon sekä luovien alojen poikkialueellisen kasvustrategian. OKM:n ja TEM:n välille pyritään luomaan pysyviä käytänteitä. Kulttuurihyvinvoinnin osalta halutaan vahvistaa OKM:n ja STM:n yhteistyötä.

Tapahtuma-alaan, lippujen hintoihin ja kirjoihin aiemmin kohdistunut arvonlisäveron alennus 10 %

nousee 14 prosenttiin, mikä vaikuttanee kuluttajien käyttäytymiseen. Tässä vaiheessa ei ole vielä tiedossa, mihin vuosille 2024–2027 suunnitellut 125 miljoonan € leikkaukset kohdistetaan.

Lasten ja nuorten vapaa-ajan mahdollisuuksiin ohjatut toimenpiteet koskevat myös kulttuurin palvelukokonaisuutta. Taiteen perusopetuksen lainsäädäntö tullaan uudistamaan, lasten ja nuorten lukutaitoa halutaan vahvistaa sekä harrastamisen mahdollisuuksia ja saavutettavuutta lisätä.

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Turun kaupungin halu erottautua kulttuurin avulla sekä tulevaisuuden investoinnit ohjaavat kulttuurin palvelukokonaisuuden kehittämiskohteita ja strategisia painopisteitä. Palvelukokonaisuuden kehittämistoimenpiteet ovat seuraavia:

1. Kaupungin kulttuuri-investointien menestyksessä toteuttaminen

Taiteen talon toiminnan vakiinnuttaminen, Musiikkitalo Fuuga rakentaminen, Wäinö Aaltosen museon peruskorjaus ja laajennus, Kulttuuriranta-konseptin kehittäminen, Historian ja tulevaisuuden museon suunnittelu, Linnaniemen taidekaupunginosan luominen sekä Turun kaupungin 800-vuotisjuhla ovat suuria kokonaisuuksia, joita valmistellaan laajassa ja moniammatillisessa yhteistyössä kaupunkiorganisaation sisällä sekä sidosryhmien kanssa.

2. Taide ja kulttuuri viestinnän, markkinoinnin ja matkailun strategisena kumppanina

Kulttuurin johtoryhmä on aloittanut yhteistyön viestinnän ja markkinoinnin sekä Visit Turku Archipelagon kanssa. Turun kaupungin tarinan, viestinnän ja markkinoinnin sekä matkailun sisältöjä rakennetaan mm. kulttuurin kärjellä, mikä edellyttää palveluilta yhteistä näkemystä, uusien toimintatapojen kehittämistä sekä huomion kiinnittämistä matkailijoihin. Yhteistyössä on mukana myös kaupungin tapahtumapalvelut.

3. Kulttuurin kärkihankkeen toimintamallien vakiinnuttaminen osaksi perustyötä

Kulttuurin kärkihankkeen kautta synnytettyjä toimenpiteitä juurrutetaan osaksi perustoimintaa. Kulttuurin uusi palvelukokonaisuus vahvistaa yhteyttä kärkihankkeeseen.

Kulttuurin kärkihankkeessa on kolme kokonaisuutta, joita toteutetaan kaupunkitasoisessa poikkihallinnollisessa yhteistyössä; kulttuurista hyvinvointia, kulttuurista työtä ja kulttuurista elinvoimaa. Elinvoiman kokonaisuuteen kuuluvat mm. kulttuurikaupungin kehittäminen ja kulttuurin investoinnit. Kulttuurista työtä -kokonaisuudessa haetaan mahdollisia yhteyksiä kansallisiin toimenpiteisiin, joita hallitusohjelmasta seuraa. Kulttuurista hyvinvointia -toimenpiteiden kokonaisuutta jäsennetään yhteistyössä ja varmistetaan työn näkyvyys. Yhteyksiä ja yhdyspintoja hyvinvointialueelle halutaan vahvistaa.

4. Lasten ja nuorten kulttuurinen osallisuus

Kulttuurikaupungin kestävyys varmistaa se, että uusilla sukupolvilla on mahdollisuus kasvaa taiteen ja kulttuurin kokijoina ja tekijöiksi. Kaikki palvelualueet toteuttavat paljon lapsille ja nuorille suunnattuja sisältöjä ja tapahtumia osana vuotuista toimintaa. Vuonna 2024 lasten kulttuuripalveluita tarkastellaan kokonaisvaltaisesti yhteistyössä lasten ja nuorten palvelukokonaisuuden kanssa.

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille suunnattua tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta, jota Turussa järjestävät kulttuurialan yhteisöt. Turussa yleisen oppimäärän opetussuunnitelmat hyväksyy kulttuuri- ja nuorisolautakunta. Taiteen perusopetuksen tilannetta tarkastellaan kokonaisvaltaisesti sekä suomen- että ruotsinkielisen opetuksen osalta, samoin tulevan lakimuutoksen vaikutuksia.

Harrastamisen Turun mallin tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle turkulaiselle peruskoulua käyvälle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Harrastamisen Turun malli on osa

OKM:n Harrastamisen Suomen mallia. Harrastuslajit valikoituvat lapsille ja nuorille tehtyjen kyselyjen perusteella sekä koulun toiveiden mukaisesti.

Kouluissa toteutettava kulttuurikasvatussuunnitelma ”Elämyspolku” on laajentanut kohderyhmäänsä Pikkuväen taidepolulla, eli esiopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelmalla. 0–4-vuotiaille suunnattujen kulttuuripalveluiden saavutettavuutta vahvistetaan.

Lisäksi kulttuurin palvelukokonaisuus on mukana mm. paikallisen lukutaitostrategian laatimisessa, kulttuurin kärkihankkeen ja hyvinvointialueen yhteiskehittämässä Kulttuurin kutsuvieras -toimintamallissa, jolla pilotoidaan neuvolan perheohjauksessa sekä KouluPCAC-toiminnassa, jonka tavoitteena on lisätä nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kulttuurisen yhteenkuuluvuuden tunnetta, tukea nuorten taiteellista itseilmaisua sekä tarjota reittejä uusien kulttuurikokemusten pariin.

Toiminnan tavoitteet**Pormestariohjelman toimenpiteet****Teema: Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku**

Nro	Tavoite	Talousarvio 2024
4	Huomioidaan kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa.	Kirjastopalvelut: Kestävän kehityksen edistäminen, osallistuminen Kestävä kehitys Lounais-Suomen kirjastoissa -projektiin.

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2024
18	Tavoitteena on, että jokaisella turkulaisella on mahdollisuus osallistua ja tehdä sekä kokea kulttuuria iästä tai elämäntilanteesta riippumatta.	Laaja-alaisesti eri kohderyhmille suunnatut sisällöt, esim. Elämyspolku-toiminnan laajeneminen 5- ja 6-vuotiaille (Pikkuväen taidepolku). Uusien ja pandemian aikana "kadonneiden" yleisöjen tavoittaminen: "ei-kävijä"-tutkimustiedon hyödyntäminen eri yleisöryhmien tavoittamiseksi (mm. Kaikkien museo- ja Moninainen kirjasto -hankkeet sekä Turun Filharmonisen orkesterin kausikorttiasiakkaiden lisääminen). Kirjastopalvelut: Asiakaspalvelun kehittäminen -projektin vakiinnuttaminen ja toimintamallin toteuttaminen, käyttäjäkoulutukset toisen asteen oppilaille (sisältäen S2-oppilaat). Museopalvelut: kokoelmakeskuksen kehittäminen.
19	Perustetaan Turkuun Taiteiden talo –konsepti.	Taiteiden talo -konsepti on vahvistettu ja peruskorjaukset ovat käynnistyneet. Toiminta vakiintuu ja tilojen käyttöaste nousee. Wäinö Aaltosen museo on avannut Taiteiden talolle gallerian oman peruskorjauksensa ajaksi.
21	Kulttuuri on osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista, ja kulttuurilla on erityinen merkitys hyvinvoinnin edistämässä ja yksinäisyyden torjumisessa	Kirjastopalvelut: kansallisen lukutaitostrategian paikallinen toteuttaminen, monikielisten asukkaiden tavoittaminen palveluiden pariin. Museopalvelut: Kaikkien museo -hankkeen tulosten valmistuminen ja jatkotoimenpiteiden määrittely.
22	Turkulaiset taiteilijat ovat kulttuurikaupungin vahvuus ja luovien alojen merkitys kasvaa myös taloudellisessa mielessä koko ajan.	Vahvistetaan taiteilijoiden toiminta- ja työllisyysedellytyksiä sekä lisätään kentän näkyvyyttä ja roolia kulttuurikaupungin tekijänä. Toteutetaan taiteilijan työnkuvan laajentamisen kokeiluja. Edistetään kulttuurilaitosten tilojen avaamista kentän toimijoille; Kulttuurin välitilat -toimintamallia jatkokehitetään, toteutetaan toinen pilottikiertokierros ja edistetään mallin juurtumista perustyöhön. Mahdollistetaan erilaisin alustoin kulttuurin esiintuonti (esim. pop-up-Turku, kirjastoautokiertue). Toteutetaan erilaisia yhteisfoorumeita ja osaamisen lisäämisen toimenpiteitä taiteen, kulttuurin ja luovien alojen tekijöille. Seurataan kansallista luovien alojen kasvustrategiatyötä.
36	Taide, kulttuuri ja luovat alat vahvistavat hyvinvointia sekä alueen elinvoimaa.	Museopalvelut: Historian ja tulevaisuuden museon arkkitehtuurikilpailun voittajan valinta sekä hallintomallin määrittely, Biologisen museon uudistaminen, Wäinö Aaltosen museon peruskorjaus ja laajennus. Turun Filharmoninen orkesteri: Musiikkitalo Fuugaan siirtymisen valmistelu sekä toimintakonseptin kehittäminen, laaja-alaisesti erilaisille kohderyhmille suunnatun kansainvälisen tason konserttitoiminnan tuottaminen ja ylläpitäminen.

Teema: Jatkuvasti parempi Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2024
47	Koronan aikana olemme osoittaneet olevamme tarvittaessa nopea ja ketterä toimija	Kirjastopalvelut: kuntien yhteinen e-kirjasto-projekti, kelluvan kokoelman hallintatyökalun käyttöönotto. Museopalvelut: verkkokaupan käyttöönotto, opasvarausjärjestelmän käyttöönotto. Turun Filharmoninen orkesteri: digitaalisilla palveluilla turvataan alueellisia kulttuuripalveluita sekä ihmisten osallisuutta ja osallistumista, verkkokonserttien toteutus.

Teema: Kärkihankkeet

Nro	Tavoite	Talousarvio 2024
71	Kulttuurin kärkihanke; Valmistellaan uusi kulttuurin ja laajemmin hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä kärkihanke, jonka toteuttamisen tueksi laaditaan toimenpideohjelma valtuustokaudelle.	Kulttuurihyvinvoinnin palvelutarpeen selvityksen pohjalta laaditaan ikä- ja kohderyhmäkohtainen suunnitelma palveluiden kehittämisestä ja käynnistetään siihen liittyvästi toimenpiteitä. Kulttuuriin liittyvien rannekkeiden ja korttien kokonaisuutta selkiytetään. Kulttuurin kutsuvieras -toimintamalli (kulttuurilähete 2.0) pilotoidaan, arvioidaan ja tehdään sille jatkosuunnitelma. Kulttuurin saavutettavuutta ja esteettömyyttä sekä asukkaiden osallisuutta edistetään (esim. purkutaideprojekti). Kulttuuria ja taidetta tuodaan kaupunkitilaan, myös lähiöihin. Vahvistetaan kestävää kulttuuria. Edistetään Linnanniemen, Turun ensimmäisen taidekaupunginosan, kehittämiskonseptia ja taideohjelmaa. Toteutetaan kulttuurirannan konseptointityö ja viedään päätöksentekoon. Itäisen Rantakadun taide-elementtien toteutussuunnittelu käynnistetään.

Teema: Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2024
75	Kaupungin 800-vuotisjuhlavuosi 2029 on alusta koko vuoden kestäväälle tapahtumalle ja sille asetetaan selkeät tavoitteet.	Kehitetään juhlavuoden tapahtumakonsepti. Toteutetaan arkkitehtikilpailun pohjalta allianssimalliin siirtyminen. Lisätään kansainvälistä näkyvyyttä investointien houkuttelemiseksi kulttuurikohteisiin.
76	Kulttuuri on merkittävä osa kiinnostavaa ja vetovoimaista Turku.	Museopalvelut: Historian ja tulevaisuuden museon arkkitehtuurikilpailun voittajan valinta sekä hallintomallin määrittely, Biologisen museon uudistaminen, Wäinö Aaltosen museon peruskorjaus ja laajennus. Turun Filharmoninen orkesteri: Musiikkitalo Fuugaan siirtymisen valmistelu sekä toimintakonseptin kehittäminen, laajalaisesti erilaisille kohderyhmille suunnatun kansainvälisen tason konserttitoiminnan tuottaminen ja ylläpitäminen.

Pormestarimenettelyssä hyväksytyt talousarviomuutokset menoihin ja tuloihin

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus käyttötalouteen (euroa)			
		Talousarvio 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026	Taloussuunnitelma 2027

Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloerät, 1 000 euroa

Kulttuuri- ja nuorisolautakunta

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 muutoksin	Talousarvio 2024
Toimintatulot	6 327	5 529	6 002
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintamenot	53 742	51 416	52 289
Toimintakate	-47 415	-45 886	-46 287
Muutos-%		-3,2 %	0,9 %

Investointiosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 muutoksin	Talousarvio 2024
Investointimenot	432	705	982

Tunnusluku	Tilinpäätös 2022	Talousarvio muutoksin 2023	Talousarvio 2024
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet			
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot			
NETTO	-432	-705	-982
Muutos-%		63 %	

Kulttuuripalvelut

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2022	Talousarvio muutoksin 2023	Talousarvio 2024
Toimintatulot	5 248	4 802	5 331
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintamenot	42 573	42 307	42 918
Toimintakate	-37 325	-37 505	-37 587
Muutos-%		0,5 %	0,2 %

Investointiosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2022	Talousarvio muutoksin 2023	Talousarvio 2024
Investointimenot	432	705	982
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet			
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot			
NETTO	-432	-705	-982
Muutos-%			

Nuorisopalvelut

Käyttötalousosa

Tunnusluku	Tilinpäätös 2022	Talousarvio muutoksin 2023	Talousarvio 2024
Toimintatulot	655	727	671
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintamenot	8 768	9 109	9 371
Toimintakate	-8 113	-8 381	-8 700
Muutos-%		3,4 %	3,8 %

Investointiosa